

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

МАТЕРІАЛИ
V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
*«МУЗИКА В ДІАЛОЗІ З СУЧАСНІСТЮ:
ОСВІТНІ, МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ,
КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ СТУДІЇ»*

MATERIALS OF THE
V INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
*«MUSIC IN DIALOGUE WITH THE MODERNITY:
STUDIOS OF EDUCATIONAL, ART HISTORY,
CULTUROLOGICAL»*

10-11 квітня / April

Київ / Kyiv – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS

МАТЕРІАЛИ
V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
**«МУЗИКА В ДІАЛОЗІ З СУЧАСНІСТЮ:
ОСВІТНІ, МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ,
КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ СТУДІЇ»**

MATERIALS OF THE
V INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
**«MUSIC IN DIALOGUE WITH THE MODERNITY:
STUDIOS OF EDUCATIONAL, ART HISTORY,
CULTUROLOGICAL»**

10-11 квітня / April

Київ / Kyiv – 2025

УДК 78:[7+37]"20"(082)
М341

Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії / Music in dialogue with the modernity: studios of educational, art history, culturological : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 10–11 квіт. 2025 р. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, ф-т муз. мистецтва. Київ : КНУКіМ, 2025. 243 с.

М341 Конференція проводиться відповідно до плану науково-практичних заходів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України та плану проведення науково-практичних конференцій та інших наукових заходів на 2025 рік у Київському національному університеті культури і мистецтв <https://surl.li/popnqa>

ISBN 978-966-602-401-8

У збірнику представлено тези доповідей докторів та кандидатів наук, здобувачів наукових ступенів, фахівців-практиків за профілем, викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, що є результатом сучасних теоретичних досліджень та практичних пошуків у мистецьких, педагогічних, культурологічних аспектах музичного мистецтва, що можуть бути цікавими для дослідників, теоретиків і практиків у галузі культури мистецтва.

Робочі мови конференції: українська, англійська.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету культури і мистецтв
Протокол №16 від 14 травня 2025 р.

Web site: <https://fmm.knukim.edu.ua/facultet/nauka/konferentsii.html>

ISBN 978-966-602-401-8

Відповідальність за достовірність представлених матеріалів, точність викладених фактів та цитувань несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ SECTION: THEORY AND HISTORY OF MUSICAL CULTURE

Баніт Карина Олександрівна	Вплив пісенного конкурсу «Євробачення» на світову музичну культуру	9
Богданова Катерина Дмитрівна	Порушення авторських прав як фактор музичної революції: парадокс оперети	11
Huseynli Lala Daud	About the imaginative ballets system of Azerbaijani composers	14
Белорус Тетяна Віталіївна Зеленцов Юрій Якович	Василь Барвінський: пошук історичної спадщини	19
Victoria Melnic	Reinterpreting Vivaldiana: a comparative analysis of the works of G. Malipiero, B. Dubosarschi, and E. Terenyi	21
Valeria Ciubotaru		
Ряжко Олексій Миколайович	Оперна творчість Еріха Корнгольда: місце в музичній культурі ХХ століття	24
Сінельніков Володимир Іванович	Музичний фольклор національних спільнот Житомирщини як об'єкт культурологічних досліджень	27
Сінельнікова Валентина Володимирівна	Фольклорні експерименти на сучасній українській театральній сцені (музично-критичний аналіз)	30
Терпан Анастасія Едуардівна	Православна літургія як музичний жанр: становлення та розвиток	34
Федів Юлія Тарасівна	Життєвий та творчий шлях Михайла Вербицького як взірєць служіння українській духовності та національній ідеї	37
Філіппенко Катерина Андріївна	Володимир Зубицький як композитор, виконавець і педагог: три виміри творчості	40
Тристан Єлизавета Олександрівна		

СЕКЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА SECTION: THEORY AND HISTORY OF MUSICAL ART

Бондаренко Андрій Ігорович	Модальна гармонія в камерній творчості Бориса Лятошинського	43
Ботвіна Анна Олегівна	Основні етапи еволюції меси від католицького богослужіння до жанру композиторської творчості	46

Горбач Арсен Олександрович	Символіка та образність українських авторських пісень періоду російсько-української війни	48
Жабчик Олександр Олегович	Стильові особливості музики Дениса Січинського	50
Скопцова Олена Михайлівна		
Kengerli Nargiz Latif	The renowned Azerbaijani pianist Samira Ashumova's interpretation of "Tsar's statue" by Gara Garayev	52
Кожем'яка Ліна Миколаївна	Національна ідентичність у творчості Раїси Кириченко: від народної до естрадної пісні	55
Комарніцький Ярослав Володимирович	Опера «Плащ» Джакомо Пуччіні: змістовно-образний концепт	57
Крамар Маргарита Олександрівна	Трансформація жанру кантати в українському народнопісенному мистецтві	60
Максимюк Христина Сергіївна	Роль народної музики в творчості композиторки Ірини Кириліної	62
Мусієнко Владислав Сергійович	«Отче наш» Миколи Леонтовича: особливості музичної мови	64
Ткаченко Ярина Вікторівна	Образи природи у хоровому циклі «Пори року» М. Скорика	68
Фаріон Наталія Олександрівна	Жанр меси у західноєвропейській романтичній музиці	70

СЕКЦІЯ: МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ
SECTION: MUSIC PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

Гаценко Галина Степанівна	Використання онлайн-курсів та мобільних застосунків у навчанні вокалу: переваги та недоліки	73
Калюжна Тамара Миколаївна		
Грушин Данііл Олександрович	Методика навчання гри на контрабасі для дітей молодшої вікової групи в Україні: підходи та виклики	76
Шевченко Вікторія Володимирівна	Роль навчання та професійного розвитку у формуванні соціальної ефективності диригента хору	80
Перцова Наталія Олександрівна		

СЕКЦІЯ: ХОРОВЕ МИСТЕЦТВО
SECTION: CHORAL ART

Гаврилюк Тетяна Володимирівна	Особливості репертуарної палітри Державного академічного Волинського народного хору у сучасному хоровому мистецтві	84
Євтух Вікторія Іванівна	Хорознавчий аналіз та виконавські особливості хорових творів Жана-Філіппа Рамо: стильові аспекти, інтерпретаційні підходи та виконавська специфіка	86
Остапенко Лариса Вікторівна		
Калініченко Олена Миколаївна	Духовні хорові концерти Д. Бортнянського	89
Калюжний Максим Миколайович	«Диптих на слова Г. Сковороди» Віталія Кирейка: художньо-образний аспект	91
Кречко Наталія Михайлівна	Жанрово-стильові різновиди концертної практики у академічному вокально-хоровому мистецтві: принципи формування сольних програм	94
Серьогін Сергій Ігорович	Особливості аранжування авторських пісень для народного хору (на прикладі творів О. Білаша та І. Шамо)	97
Шатова Ірина Олександрівна	Хорова Шевченкіана в контексті національної музичної традиції	100
Янковська Олена Вікторівна	Значення творчості Анатолія Пашкевича у розвитку українського хорового мистецтва	102

СЕКЦІЯ: ВОКАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО
SECTION: VOCAL ART

Глушич Дар'я Андріївна	Інтерпретація пісні Володимира Івасюка «У долі своя весна» в контексті ліричного образу та виконавської стилістики	105
Голуб Юлія Валеріївна	Порівняльна характеристика тріо хору імені Григорія Верьовки та тріо «Золоті ключі»: внесок у збереження та популяризацію української народної пісні	107
Натюртишева Поліна Василівна		
Калюк Марія Олексіївна	До питання структури, характерних інтонаційно-ритмічних та ладових особливостей арії Аньєзи «Ah! Non pensar che pieno!» з опери «Beatrice di tenda» Вінченцо Белліні	109
Ковальчук Вероніка Вікторівна	Сучасна інтерпретація української естрадної пісні: на прикладі «Кохана» Ігоря Поклада	114
Ковмір Наталія Вікторівна	Роль співака у формуванні музичного образу та його вплив на емоційне сприйняття слухача	116

Мироненко Андрій Іванович	Вокальна лірика Анатолія Кос-Анатольського: традиційні і сучасні виконавські підходи	118
Пирогов Євген Олександрович	Популяризація академічного співу у молодіжному середовищі	121
Піскунова Юлія Ігорівна	Босса нова: витоки та особливості сучасної інтерпретації	123
Подольан Олександр Васильович	Жанрово-стильові особливості вокальної творчості Миколи Лисенка (на прикладі романсу «Чого так поблідли троянди ясні»): виконавські завдання	125
Семенюк Руслана Віталіївна	Еволюція репертуару мецо-сопрано від Бароко до Романтизму	128
Усачова Ірина Іванівна	Синтез манери соул та фольк-музики у творчості співачки Гайтани	132
Юрчук Вадим Валерійович		

СЕКЦІЯ: ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО
SECTION: INSTRUMENTAL ART

Брояко Надія Богданівна	Академізація народно-інструментального виконавства в Україні: особливості функціонування	135
Дорофєєва Вероніка Юріївна		
Вострікова Анастасія Сергіївна	Особливості виготовлення та гри на дудці-викрутці з Рівненського Полісся: заходи по збереженню елемента нематеріальної культурної спадщини України	138
Бережнюк Максим Павлович		
Гордієнко Альона Володимирівна	Синтез звуків: бандура у колаборації з іншими інструментами	141
Громосяк Віталій Ігорович	Особливості виконавських шкіл Харківсько-Зіньківської традиції початку XX століття	145
Курочка Надія Русланівна	Аранжування народнопісенної лірики через призму бандурного виконавства	147
Лавренчук Аліна Анатоліївна	Флейтова спадщина В.-А. Моцарта	149
Овчаренко Галина Іванівна	Лірична пісня у сучасному бандурному виконавстві: жанрові види	152

Роук Наталія Василівна	Фольклорна традиція в бандурній творчості Костянтина Мяскова: традиції та новаторство	155
Чернега Вікторія Владиславівна		
Сабрі Світлана Станіславівна	Сучасні тенденції у виконавській інтерпретації фортепіанної музики	158
Терещенко Іван Вікторович	Реконструкція основних типів бандур та її вплив на виконавські можливості	160
СЕКЦІЯ: ТРАДИЦІЙНА НАРОДНА МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ SECTION: TRADITIONAL FOLK MUSICAL CREATIVITY		
Бабчакова Катаріна	Фольклорний рух у Словаччині в інституційному контексті	164
Василенко Катерина Олександрівна	Ліричні пісні села Путрівка Васильківського району Київської області (за матеріалами авторських експедицій 2024 року)	168
Венглюк Наталія Вікторівна	Фільм «Весняні танки та ігри Прип'ятського Полісся»: погляд крізь призму спогадів учасників	170
Шарапат Анастасія Вячеславівна		
Григорчук Назар Петрович	Експедиційна розвідка до села Сердюки Олевського району Житомирської області	174
Дебопре Юліана Олександрівна	З досвіду участі у фольклорній експедиції в місті Славута (Хмельниччина)	177
Дяченко Вікторія Володимирівна	Фольклористична експедиція селом Голінка на Чернігівщині	180
Корж Іванна Михайлівна	Щедрівки села Грудки на Західному Поліссі: від експедиційних пошуків до ревіталізації в середовищі	184
Цивінська Софія Олександрівна		
Кушак Тетяна Сергіївна	Різдвяні традиції села Ромейки Вараського району Рівненської області	189
Цапун Раїса Володимирівна		
Мельник Діана Олександрівна	Купальські пісні з будовою вірша 5+4 в традиції села Нараївка на Гайсинщині	192
Скаженник Маргарита Вікторівна		

Сердюк Анастасія Юріївна	Стрілецька пісня «Ой стоїть береза», записана на Івано-Франківщині у селі Глибоке Богородчанського району	196
Сідельникова Катерина Михайлівна	Пісні на вірші Т. Г. Шевченка в традиції села Водяне на Запоріжжі	199
Сінельников Іван Григорович	Музичний фольклор у сучасній масовій культурі в музикознавчому дискурсі 2020-х років	205
Ткач Анна Андріївна	Сучасні тенденції розвитку та ретрансляції вокального фольклору	208
Шаріпова Елеонора Романівна	Традиційні інструменти України в контексті сучасних музичних течій: візія Максима Бережнюка	211

СЕКЦІЯ: МУЗИКА У СУЧАСНОМУ СВІТІ
SECTION: MUSIC IN THE MODERN WORLD

Брайла Богдан Іванович	Патріотична тематика у творчості Олексія Шпортка: на прикладі пісні «Все буде Україна»	214
Вернигора Віолетта Володимирівна	Сучасні сенси жіночої лірики на українській естраді	216
Гусакова Діана Олексіївна	Роль саундтреку у популяризації української музики: виконавський аспект	218
Пістунова Тетяна Василівна		
Деркач Анастасія Сергіївна	Пісня «Херсон» Azizaa як відображення суспільного спротиву	222
Довга Ангеліна Олександрівна	Народнопісенна традиція в сучасному арт-просторі	224
Ковтуненко Микита Сергійович	«One Man Band» проєкт у контексті реалізації інтерпретаторської ідеї	227
Марков Дмитро Олексійович	Вплив цифрових платформ на популяризацію українського джазу: можливості і ризики	230
Приходько Аліса Андріївна	Стильові особливості творчості гурту «Postmodern Jukebox»	233
Федченко Катерина Павлівна	Авторська концертна програма як форма самовираження сучасного артиста-вокаліста	235
Щупак Віталій Ігорович	Специфіка сучасної інтерпретації творів Володимира Івасюка	237

Фото 3 (зліва направо): Ганна Кушчучик, Катерина Кот

Фото 4. Іванна Корж та Софія Цивінська з учнями Грудківського ліцею на майстер-класі зі співу місцевих щедрівок

Фото 5. Іванна Корж (перша зліва) та Софія Цивінська (третья справа) з учнями 6–9 класів Грудківського ліцею на концерті щедрівок, 29 листопада 2024 року

КУЩАК ТЕТЯНА СЕРГІЇВНА

здобувачка 4 року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
кафедри музикознавства, фольклору та музичної освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет
e-mail: kushchaktania18.01@gmail.com

ЦАПУН РАЇСА ВОЛОДИМИРІВНА

заслужена діячка мистецтв України, доцентка,
доцентка кафедри музикознавства, фольклору та музичної освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2229-1868>
e-mail: tsapunraisa1958@gmail.com
м. Рівне, Україна

РІЗДВЯНІ ТРАДИЦІЇ СЕЛА РОМЕЙКИ ВАРАСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація

Актуальність. Серед зимового циклу народної календарної обрядовості впродовж століть найважливішими залишаються різдвяні свята. У кожному регіоні України вони

відзначались по-різному з характерними звичаями та обрядами. Експедиційні записи зафіксовані авторами восени 2024 року у селі Ромейки на Рівненщині свідчать про багату народну культуру даного осередку, яка й донині зберіглась в пам'яті старожилів села і побутує найчастіше у пасивній формі. У статті аналізується стан збереження новорічних календарно-обрядових звичаїв села. Джерельну базу дослідження становлять власні експедиційні матеріали, зафіксовані у селі Ромейки, а також публікації з періодичних видань.

Мета – висвітлити, на основі власних експедиційних записів, зафіксованих від носіїв традиційної культури с. Ромейки, охарактеризувати стан збереження зимової календарно-обрядової традиції даного осередку.

Висновки. Новорічна обрядова культура у селі Ромейки збережена ще досить добре, зокрема у пасивній пам'яті старожилів села. Хоч і багато втрачено, але респонденти ще добре пам'ятають усі обрядові дії новорічних свят. На жаль, носіїв фольклору з кожним роком стає все менше, і тому, аби зберегти і передати у спадок наступним поколінням безцінні зразки духовної культури нашого народу, має велике значення фіксація народнописаних традиційних творів та етнографічної інформації.

Ключові слова: музичний фольклор, традиційна культура, різдвяні традиції, календарний фольклор, коляда, фольклорна експедиція.

Дискусії

Село Ромейки – місце на території західного Полісся – цікаве своєю багатою традиційною культурою. Жителі села і донині бережуть у своїй пам'яті його давні традиції та звичаї. Одним з найбільш важливих зимових родинних свят, яким розпочинається етнографічний рік села, є Різдво Христове (7 січня) – народження Ісуса Христа. Перед Різдвом відзначали Святвечір. У цей вечір кожна сім'я створювала у своїй оселі атмосферу затишку, багатства, щастя й миру. За традицією перед Святою вечерею нічого не їли, а дочекавшись вечора, уся родина збиралась на урочисту вечерю. З появою не небі вечірньої зорі, яка сповіщала про народження Ісуса Христа, вдягнена у святковий одяг родина сідала до столу. Помолившись «Отче наш», приступали до вечері. На стіл подавали 12 пісних страв: вареники, квасолу, горох, картоплю, рибу, гриби, кашу, голубці, квашену капусту, коржі, кисіль, узвар.

Головною ритуальною стравою Святих вечорів перед Різдвом (6 січня), Щедрим вечором (13 січня) та перед Водохрещами (18 січня) була кутя – Бідна, Багата й Голодна. Готували кутю, в основному, із пшениці, рідше – з ячменю («яшну»). Перед її приготуванням зерно очищали від луски, промивали у воді і довго варили на малому вогні. Як пригадує інформантка Муляр Надія Андріївна, «я *попобигала біля теї куті*» (тут і далі подаються матеріали з експедиційних записів Т. Кушак, 2024, із збереженням місцевої говірки).

За народною традицією горщик на кутю обов'язково мав бути новим. Зварену кутю викладали в миску, заправляли узваром з медом, посипали зверху тертим маком, горіхами і ставили на покуті.

У селі й донині побутує звичай, що дійшов до нас ще з дохристиянських часів, гукати на вечерю мороз. Зі спогадів інформантів, «*Мороза кликалі кутю їсти: «Морозе, морозе! Іди кутю їсть!». Не морозь ни ягняток, ни гусеняток, нічого не морозь*». Таке запрошення відбувалось перед самою вечерею біля дверей, або й на вулиці.

Розпочинали вечерю із куті. За традицією вершок куті віддавали курям, щоб добре неслись. «*А як кутю починалі їсті, то вельми слухалі, в яком боце собаки гавкают. Де загавкає собака, то значит туда замож пойдеш*».

З першого дня Різдва ходили гурти колядників. Вони заходили на подвір'я, і найчастіше під вікном, співали величально-поздоровчих пісень для господаря, господині та його родини.

*Пане господару, на твоєму дворі.
 Рефрен: Рай розвився! Рай розвився,
 Господь звеселився, Син Божий народився.
 На твоєму дворі три дерева росло...
 Три дерева росло, три брати рубали...
 Три брати рубали, церкву будували...
 Церкву будували з трома куполами...
 З трома куполами, з трома пристолами...
 А в першій пристолі Рожество Христове...
 На другій пристолі Сьватеє Василе...
 На третій пристолі, Сьвате Водохрище...*

На Щедрий вечір (Новий рік або Василя) готували багатий стіл, на якому було уже багато м'ясних страв. Хонько Галина Михайлівна пригадує: *«Мати на Щодруху 12 страв варить»*. Перед вечерею господар обходив обійстя та садок. В селі зберігся стародавній звичай обв'язувати стовбури дерев перевеслом із сіна чи соломи. У цей вечір до дерев ходили не лише з перевеслом, а й з пиріжком та ковбасою: *«Як ішли обв'язувати яблуні, то дитя брало за пазуху пирожка і ковбасу, і несло кочергу (коцюбу), цю, що жар вигребать. Батько яблуню обв'яже перевеслом із сена чи соломи, а дитя йде і питає: «Будеш родить, чи не будеш? Якщо будеш родить, то не буду коцюбою бить»*. Так намагались залякати неродючі дерева. Селяни вірили, що такі магічні дії сприятимуть щедрому врожаю. *«І тоді цілого садка обв'яже, а тоді вже того пирога і ковбасу їдять там на дворі. а тоді йшли вечорать вже на ту Щодруху»*.

Наведені вище експедиційні матеріали дозволяють узагальнити, що в минулому новорічний ритуал гукання морозу та магічні діалоги з деревами були органічними та поширеними складовими новорічного обряду в даному осередку.

У Святі вечори дівчата ворожили на заміжжя, особливо різноманітними вони були на Щедрий вечір. *«У нас як Щодруха, Старий Новий год, то тоді дівчата збираліс, да вже казали, що сьогодні гадають. На Щодруху дівчата дзеркала ставили, я то такого не робила, я такого боялася. І записку под подушку клали з написаними іменами хлопців. Котрий приснитца, то за того замож пойдеш. Робили, робили у нас таке»*. Таким чином дівчата сподівались побачити уві сні майбутнього чоловіка.

На Багатий вечір вигадливими були парубочі бешкетування. *«У нас двері познімають, то вози позтягують у канави, а не, то поминяють вози. Того туди привезут, того туди завезут. І як ті вози затягали, що хазяїн не чув? Такі були хлопці. Що хоч пороблять. То закриють двері, що хазяїн не може влізти»*. Як правило, такі витівки хлопці робили там, де жили дівчата. У такий вечір щедрували. *«Молодьож з гармошкою ходили. І з другого села приїзжали щодроваті»*.

В цей вечір також ходили «ряджені». *«На Щодруху одевали і кожухи, і понамазуютьца. Да шапки такіє повивертають, да кожухи повивертають. Да свити такіє тканиє були. Таке би пальта із сукна тканиє. Да хлопці одевали штани такіє широкіє, да на чоботи понадевають. Одевали плаття з такими лентами. Да так хороше повбираюца, да тіє нагрудники надевали. Да у все вбирали такего, щоб не можна було познати»*.

На свято Василя у домівках здійснювали ритуал посівання зерном. Вранці, за традицією, до хати заходили посівальники – хлопчики молодшого та середнього віку. Зерна жита, пшениці, ячменю, вівса тримали у полотняній торбинці чи рукавиці. Посіваючи долівку хати, виголошували речитативом тексти-посівалки. *«Як посеваї, то казали: «Сію, вію, посіваю, з Новим роком вас вітаю! Дай, Боже, щоб за рік дождаї!»*. За новорічне величання посівальники отримували від господарів винагороду.

Водохреща (Водянуха) – свято, яке завершувало 12-тиденний період Різдв'яних свят. Напередодні Водохреща святкують Голодну кутю. В такий день віруючі

дотримувались суворого посту. Впродовж цілого дня треба було терпіти голод, доки не буде посвячена вода. Воду освячували напередодні Водохреща у храмі, а на другий день в річці або ж біля криниці. Люди вірили, що саме в ніч з 18 на 19 січня річкова вода набуває особливої сили. *«18 січня йдемо ввечері до церкви. Як святити воду біля кринички, то батюшка прорубає ту ополончку і опускає хрест. І всі люди набирають воду. Там і одправляв. І там ставили такі свічки грубіє на лід».*

На «Водянуху» окрема увага приділялась захисним обрядам. Існував звичай окроплювати від «нечистої сили» святою водою хату та хлів. Також на дверях хліва та хати крейдою малювали хрести. *«Після освячення води хазяїн наливає в слоїчок води, бере святе колосся і окроплює худобу всю, і хрестики на дверях пише».* Як правило, призначенням таких намальованих хрестів був захист оселі та господарства від грому та від усього злого.

Закінченням святкування циклу різдвяно-новорічних свят була традиція малювати на дверях коня. *«Коли коляди кончаліся, то на дверях крейдою малювали такого хреста великого і коня. Коня, що вже коляди од'їждять».*

Висновки

На основі зібраних та проаналізованих нами експедиційних записів можна зробити висновок, що новорічна обрядова культура у селі Ромейки збережена ще досить добре, зокрема у пам'яті старожилів села. Хоч і багато втрачено, але респонденти ще добре пам'ятають усі обрядові дієства новорічних свят. На жаль, носіїв фольклору з кожним роком стає все менше, і тому, аби зберегти і передати у спадок наступним поколінням безцінні зразки духовної культури нашого народу, має велике значення фіксація народнопісенних традиційних творів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Експедиційні записи Тетяни Кушак в 2024 р. від Хонько Галини Михайлівни 1959 р.н. та Муляр Надії Андріївни 1947 р.н. (власний архів авторки, рукопис, електронний варіант).
- Пархоменко, Т. (2008). Календарні звичаї та обряди Рівненщини. Рівне. Видавець Олег Зень, 199.
- Сидорчик, І. (2010). Ромейки в контексті часу та подій (короткий життєпис села у спогадах, документах, публікація): історико-публіцистичне видання. Володимирець : видавничий центр газети «Володимирецький вісник», 424.

МЕЛЬНИК ДІАНА ОЛЕКСАНДРІВНА

здобувачка 4 року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти кафедри музичного мистецтва, ОПП «Музичний фольклор», Київський національний університет культури і мистецтв
e-mail: 03.diana.melnyk@gmail.com

СКАЖЕНИК МАРГАРИТА ВІКТОРІВНА

кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри музичного мистецтва, Київський національний університет культури і мистецтв
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8921-6144>
e-mail: volodar.maestro@ukr.net
м. Київ, Україна

КУПАЛЬСЬКІ ПІСНІ З БУДОВОЮ ВІРША 5+4 В ТРАДИЦІЇ СЕЛА НАРАЇВКА НА ГАЙСИНЩИНІ

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«МУЗИКА В ДІАЛОЗІ З СУЧАСНІСТЮ:
ОСВІТНІ, МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ,
КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ СТУДІЇ»**

MATERIALS OF THE V INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

**«MUSIC IN DIALOGUE WITH THE MODERNITY:
STUDIOS OF EDUCATIONAL, ART HISTORY,
CULTUROLOGICAL»**

Редакційна колегія

Голова:

Надія БРОЯКО – кандидатка мистецтвознавства, професорка

Члени редакційної колегії:

Петро БОГОНІС – кандидат педагогічних наук, професор

Тетяна ПІСТУНОВА – доцентка

Вероніка ДОРОФЄЄВА – кандидатка мистецтвознавства,
доцентка

Валентина СІНЕЛЬНІКОВА – кандидатка історичних наук,
доцентка

Ігор ТИЛИК – кандидат мистецтвознавства, доцент

Літературне та наукове редагування:

Вероніка ДОРОФЄЄВА – кандидатка мистецтвознавства, доцентка

Технічний редактор, комп'ютерна верстка:

Святослав ОВЧАРЕНКО – доктор філософії з культурології

Підписано до друку 15.05.2025. Формат 60x84/8.
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура PT Serif.
Обл. вид. арк. 16,1.
Наклад 300 прим.
Замовлення №5447

Видавничий центр КНУКіМ
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції серія ДК № 4776 від 09.10.2014